

האשה שנתארמלה

פרק שני כתובות

כג.

עין משפט
נר מצוה

כרויהו פנויה קמסדי. לדברי שניהם עד עכשיו בחזקת פנויה היתה [קודם שנתקדשה]. איתור. זרישא תני אס ניסת תלא וסיפא אס ניסת לא תלא: דמגרשי זננעה. ואפילו הכי לכתחלה לא תנשא משום לזות שפמים: ארישא. אס משניסת זלו עדים שהיתה אשת

איש והיא ניסת על פי עצמה שאמרה גרושה אני: אסיפא. אנשיתי וטהורה אני והמיריה לינשא ואח"כ זלו עדים שנסתת: זננעה הקילו. דחששא זעלמא הוא לאיכא שמה זנעלה לעובד כוכבים ופסלה לכהונה: דרג המנוגא. דלמר האשה שאמרה זנעלה גירשתי נאמנת הלכך הא דלמרה גרושה אני מהימנא: וש לי עדים. שהיו עמי תמיד שלא נתייחדתי עם עובד כוכבים: ואח"כ זלו עדים. שנסתת דהשתא ללו הפה שאסר הוא אפי' הכי לא תלא: אפי' יש לה כמה בנים. מן הכהן הזה שנשאה: דאסיין לנהרדעה. להפדותן: אוקמינו לשזוינהו אנדאי. שלא יזווא לפני ז"ל ולא יעשו ז"ד שכן שזיות אלף ע"פ עמנו ומירוס: נון דמוריין אינון. זנות אדם גדול זנעל הוראה הוא שידעו לעשות כן: לני שמן. כהן היה: איטפל זקרוסותין. וסא איכא אלת מהן שכן קרוזותין: וסא איכא סהדי זמדינת היס. שראו שנשזו ולמלא אמו לקמן למחר וליומא אחרין לא איסבהו. קודם שישאין ומשום דלמא אמו לא אסריין לה השתא: עדים זנא אסתן. זנא זפון. [מפון וזכ יאמה (איזב לו) מתרגס מרואיסמנא]: ותאסרי. בתמיה הא [לאן] אמו קודם שישאין: מתי

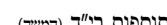
מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר אביי תרגמה בעד אחד אעד אחד אומר נתקדשה ועד אחד אומר לא נתקדשה תרויהו בפנויה קמסהדי והאי דקאמר נתקדשה הוה ליה חד ואין דבריו של אחד במקום שנים סיפא עד אחד אומר נתגרשה ועד אחד אומר לא נתגרשה תרויהו באשת איש קמסהדי והאי דקאמר נתגרשה הוה ליה חד ואין דבריו של אחד במקום שנים רב אוישי אמר לעולם תרי ותרי ואיפוך שנים אומרים ראינוה שנתקדשה ושנים אומרים לא ראינוה שנתקדשה הרי זו לא תנשא ואם נשאת תצא פשיטא לא ראינוה אינה ראיה לא צריכא דדיירי בחצר אחד מהו דתימא אם איתא דנתקדשה קלא אית לה למילתא קא משמע לן דעבדי אינשי דמקדשי בצנעא סיפא שנים אומרים ראינוה שנתגרשה ושנים אומרים לא ראינוה שנתגרשה הרי זו לא תנשא ואם נשאת לא תצא מיהו דתימא אוי' דדיירי בחצר אחד היינו הך מהו דתימא גבי קדושין הוא דעבדי אינשי דמקדשי בצנעא אבל גבי גירושין אם איתא דאיגרשא קלא אית לה למילתא קמ"ל דעבדי אינשי דמקדשי בצנעא ודמגרשי בצנעא: ואם משנשאת באו עדים לא תצא כו': רבי אושעיא מתני לה ארישא רבה בר אבין מתני לה אסיפא מאן דמתני לה ארישא כ"ש אסיפא דבשבויה הקילו ומאן דמתני לה אסיפא דבשבויה קמפילגי דמאן דמתני לה ארישא אית ליה דרב המנוגא ומהו דרב המנוגא דרב המנוגא אבלי גבי גירושין ומר סבר שלא בפניו נמי אינה מעיזה: ואם משנשאת באו עדים וכו': אמר אבוב דשמואל לא נשאת נשאת ממש אלא יכיון שהתירוה לינשא אע"פ שלא נשאת והא לא תצא קתני לא תצא מהתירה הראשון ת"ר אמרה ונשבותי וטהורה אני ויש לי עדים שטהורה אני אין אומרים נמתין עד שיבאו עדים אלא מתירין אותה מיד התירוה לינשא ואחר כך באו עדים ואמרו לא ידענו הרי זו לא תצא וואם באו עדי טומאה אפי' יש לה כמה בנים תצא הני שבויתא דאיתין לנהרדעה אותיב אבוב דשמואל נטורי בהדיהו א"ל שמואל ועד האידינא מאן נטרינהו א"ל אילו בנתך הווין מי הוית מזולל בהו כולי האי הואי יכשגנה שיוצא מלפני השליש ואישתבין בנתיה דמר שמואל ואסקינהו לארעא דישראל אוקמן לשבויהו ומהו דר' הנינא הא אמרה נשבותי וטהורה אני והא אמרה נשבותי וטהורה אני * שרינהו סוף עול אתו שבויהו אמר רבי הנינא * בנג דמוריין אינון איגלאי מילתא דבנתיה דמר שמואל הווין אמר ליה רבי הנינא לרב שמן בר אבא פוק איטפל בקרובותך אמר ליה לרבי הנינא והאיכא עדים במדינת הים השתא מיהת ליתנהו קמן עדים בצד * אסתן ותאסר טעמא דלא אתו עדים הא אתו עדים מיתסרא והאמר אבוב דשמואל כיון שהתירוה לינשא אף על פי שלא נשאת אמר רב אשי עדי טומאה איתמר: מתני'

מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא. ואם תאמר שנה ושנה דרישא אית לן לזוקמה בחזקת פנויה וסיפא בחזקת אשת איש ויש לומר דזרישא אע"ג דאית לן לזוקמה בחזקת פנויה מ"מ תרי ותרי ספיקא דרבנן היא דלמוכח זפרק ד' אחין (יבמות דף לא. וס) והוה לן למימר תלא מדרבנן וי"מ כיון דלא מפליג זין זלו עדים עד שלא ניסת לזלו עדים משניסת ש"מ לזלו רבי מנחם זין יוסי היא אלף רבנן א"כ סיפא נמי אמאי תלא הא שזמעינן לכו דלמרי לא תלא:

תרויהו בפנויה קמסהדי. לא הוה זריך להא דלפי' ליכא אלף ההוה דלמר נתקדשה לא תלא דלזין דבר זנערה פחות משנים זבל תימנה אמאי לא תנשא לכתחלה יהוה לן לזוקמה אחזקה וי"ל כגון שאנו יודעים שזרק לה קדושין ומספקא לן זי קרוז לו או קרוז לה והני ז' סהדי מד אמר קרוז לו ומד אמר קרוז לה דכיון דולאי זרק לה הקדושין לית לן למימר זוקמה אחזקה להמירה לכתחלה אז נמי כגון שהיו נרות דולקות ומטות מונעות שהיה עומד לקדש דלמחר זכסוף המגרש (גיטין פט.) ועד אחד אומר נתקדשה ועד אחד אומר לא נתקדשה זלומה שעה: מאן דמתני לה ארישא כ"ש שכן אסיפא. וא"ת מנא ליה דלמא אסיפא לא מני קאי דלפי' זלו עדים ואחר כך נשאת לא תלא ולמאי דמפרש זנסמן לא ניסת ניסת ממש אחי שפיר: אית ליה דרב המנוגא. אע"ג דרב המנוגא איירי זפניו מ"מ לענין ניסת ואח"כ זלו עדים מ"מ שלא זפניו: לא תצא מהתירה הראשון. פירוש ומנשא [לכתחלה] ללא שייך לזות שפמים כלל אלף אין לפרש כי הויא דיצמות ללא תלא מהימרה הראשון לענין דאס נשאת לא תלא אלף לכתחלה לא תינשא דמשמע גזי זנתיא דמר שמואל זנסמן זמדינת * לכתחילה:

באו עדים לא תצא. פירוש לא תלא מהימרה הראשון: עד האידינא מאן נטרינהו. פי' דכנר נאסרו: ויהא איכא עדים זמדינת הים. אין לפרש דלמא תיקשי ליה נמי אמריתין קתני נשבותי וטהורה אני נאמנת ואמאי דלמא איכא עדים הכי פירושה הא ילא קול דאיכא עדים זמדינת הים שידעיס שנסתת ומיהו קשה לרש"י דהיינו עדי שזויה דל"כ מה הוה זריך למימר הא איכא עדים זמדינת הים הוה ליה למימר הא איכא עדים קמן דהא איכא זשבויהו * עדי טומאה איתמר. והא איכא עדים זמדינת הים דפרין לעיל פירוש והא ילא קול דאיכא התס עדי טומאה דפירשתי הקשה ר"ת זפרק קמא דר' חנינא דאמרי אוקי תתא אחזקה. א"כ מה צורך לאפוכי במאי דתיא מפרשא שפיר גבי נתקדשה לא תצא דאוקמי' לה אחזקה קמיתא ופניה הוה וזכי נתגרשה תצא דמוקמינן לה אחזקה דא"א הוה. ומדלא אוקמה הכי ש"מ דלא אמרין תרי ותרי אוקמה אחזקה. משום דהוי ספק תורה והבא עליה באשם תלוי קאי. תשובה. אילו העירו עדות ברורה. כגון שאמרו לנו היינו כל היום עמכם באותו חצר ולא נתפרזנו מהם כלל ולא יתכן שנתקדשה באותו היום שאילו כן גם אגמנו היינו רואים המעשה. אלא שקר אתם מעידים. אין לומר כבאן תרי ותרי ניהו. שזאת היא

עא א מיי פיע מהל' איות הלכה לא טוש"ע ז'ה"ע סימן מז סעיף ג:
עב ב מיי שם הלכה ל טוש"ע שם סעיף א:
עג ג מיי פ"ז מהל' גירושין הלכה ט טוש"ע שם סימן קנז סעיף ד:
עד ד מיי שם הלכה א טור ש"ע שם סעיף ז:
עה ה מיי שם הלכה ז טוש"ע שם סימן ז סעיף ז:
עו ו מיי פ"ח מהל' איתורי זולה הל' כב טוש"ע שם סי' ז סעיף ו:
עז ז מיי שם הלכה כב טור ש"ע שם סעי' ז:
עה ח ט מיי שם טור ש"ע שם סעיף ו:
עב י מיי פ"ח מהל' איתורי זולה הל' כב טוש"ע שם סי' ז סעיף ו:
עז ז מיי שם הלכה כב טור ש"ע שם סעי' ז:
עה ח ט מיי שם טור ש"ע שם סעיף ו:
עב י מיי פ"ח מהל' איתורי זולה הל' כב טוש"ע שם סי' ז סעיף ו:
עז ז מיי שם הלכה כב טור ש"ע שם סעי' ז:
עה ח ט מיי שם טור ש"ע שם סעיף ו:

תוספות ר"ד (המשך) ואחד אומר לא נתגרשה. והלשון מוכיח כן שאומר תרויהו בא"א קמסהדי. ומשמע שלא החזקה א"א אלא על פימה. ואע"ג דאיהי נמי אמרה א"א הייתי וגרושה אני [מ"מ] כיון שיש עדים (שהיתה [שאומו]ין) שא"א היתה אינה נאמנת. ועוד שהעד מכחישה ואומר לא נתגרשה. והלכך אם נשאת אבא בודאי אם נשאת תחלה על פיה זשטמרה א"א הייתי וגרושה אני ואח"כ בא העד שאמרה שאומר לא נתגרשה לא תצא. שאין מבייגין אשה מכחלה בענין אשה דאמר אין דבר זבערה פחות מב'. וכי היכי דבגירושין לא מתוקמא אלא באשה הבאה מפרה"ש שאין לה חזקה מה היא ה"ז עדות דקידושין לא מתוקמא אלא בבאה מפרה"ש שלא הוזכרה מה היא. והלשון מוכיח דקאמר תרויהו בפנויה מסדי. ומשמע שלא הוזכרה פנויה אלא על פימה. אבל אשה העומדת לפנינו בחזקת פנויה. ובא ע"א ואמר נתקדשה בפני פ' ופי' והלכו להן למדינת הים. אע"פ שאין עד אחד שיכחישונו. אינו נאמן לזויה עד שיבאו שנים דברבא דאמר אין דבר זבערה פחות מב'. ולכתחלה לא תנשא. ר"א אמר לעולם תרי ותרי ואיפין פי' המירה ברישא תני תצא. ובסיפא לא תצא. ב' אומרים ראינוה שנתקדשה וב' אומרים לא ראינוה שנתקדשה ה"ז לא תנשא. פשיטא לא ראינו אינה ראיה אבל אי' אמרי (בפיקין) [בבירור] דלא נתקדשה כגון דאמרו האשה או המקדש הי' עמו במקום פ' שמעדיס עדות ברורה. ה"ז דאם נשאת לא תצא ב'. ואמאי הוהא תרי ותרי ניהו והבא עלי' באשם תלוי קאי. ואי אמרת דר"א קסבר דאפילו תבירי ותרי

תורה אור השלם

- 1. יש זעה ראיהי תחת השמש זבגגה שז"א מלפני השלטיט:

קהלת י ה

גליון הש"ס

נב' שרינהו סוף עול אתו שבויהו. עין ז"כ קטט ע"א זמ"ד רב מתי. שנת קנז ע"א מדי' ואמרי לה. תוב' ד"ה אית ליה. אע"ג דרב המנוגא איירי בזמני. עין יבמות קטז ע"ג מדי' זלומה שעה:

מוסף רש"י

דבשבויה הקילו. דספיקא זננמא הוא (ז"כ קודם) שרינהו. ר' מניא להנשא להסניס (וחב"ס ב"ב קה"א). עדים בצד אסתן. רוח זפומת זאין זמתיס. ותיאסר. זממיה (קדושין יב.).

תוספות ר"ד

דתי ותרי הקיל. ספיקא דאורייתא ובספיקא דאורייתא לא איליין בתר חזקה אלא הבא עליה באשם תלוי קאי אמר (ר"פ) [אבין] תרגמה בע"א. ע"א אומר נתקדשה וע"א אומר לא נתקדשה תרויהו בפנויה קמסהדי והא דאמר נתקדשה הויל חד ואין דבריו של א' במקום ב'. ע"א אומר נתגרשה וע"א אומר לא נתגרשה תרויהו באשת איש קמסהדי והא דאמר נתגרשה הויל חד ואין דבריו של א' במקום שנים ופי' שלא במחזוקת לפניו. שהיא א"א מירי. דא"כ מה צורך להכחשת העד שאומר לא נתגרשה בלא המחשתי נמי אינו נאמן ע"א בגירושין ואפי' לאבי דאמר ע"א נאמן באיסורין ואפילו באשה הי' לאסור כגון אשתו זינתה בע"א כפי האומר [קדושין טו ע"ט] דאבי אמר ע"א נאמן בכל איסורין שבתורה ורבא אמר אי מי שיאמר שהיא ע"א נאמן לומר נתגרשה ולהוציאה מחזקת א"א דדוקא כמת בעלך האמינו זכמיס ע"א משום דמילתא דעבדי לגלילי לא מיקרא והיא גופא דייקא ומנסבא. ומתוך חומר שהחמרת עליה בחספה הקלת עליה מחללה אבל בגירושין לא הימין. עין ב"ב פ"ז מהל' רבא. ולא מתוקמא אלא באשה הבאה מפרה"ש שלא ידענו מי היא ובאים אלה השנים ומעידים עליה כי א"א היתה אלא שא' אומר נתגרשה

(א) ולפי מש"כ הרי"ג כן דמיי שנסאת לזמד מעדיה שזמנו לא ראינו שנתקדשה לק"מ ועי' לעיל (דף כ"ב ע"ב) כגון שנסאת וכו' דה"ק.